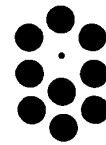

PRESSEMEDDELELSE
21. september 2005

**SOCIAL
FORSKNINGS
INSTITUTTET**

Socialudvalget (2. samling)
SOU alm. del - Bilag 244
Offentligt

MODTAGET
21 SEP. 2005
12.00
Den Centrale Indlevering

BEHOV FOR MINDRE BOGLIGE UNGDOMSUDDANNELSER

En stor gruppe unge - 16 % af en årgang - får ikke gennemført en ungdomsuddannelse. Mange kommer fra hjem med svage ressourcer og har haft dårlige folkeskoleforløb. Disse unge kommer i klemme, fordi de "praktiske" ungdomsuddannelser starter med teori frem for praktik.

Det viser en ny rapport fra Socialforskningsinstitutttet. Undersøgelsen "Unge uden uddannelse" er udarbejdet som en del af forskningsprogrammet om social arv. For at få flere unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse og begrænse den negative sociale arv er der behov for at skabe større rummelighed i ungdomsuddannelserne og på arbejdsmarkedet. Undersøgelsen viser, at vejledning og den enkelte elevs sociale velbefindende spiller en central rolle, og der er behov for større fleksibilitet – ikke mindst hvad angår praktikpladser. Rapporten foreslår bl.a.

- at indlede uddannelsesforløbet med praktisk læring og først efterfølgende knytte teori til
- at indføre støtteforanstaltninger og flere forløb, der tilrettelægges individuelt efter den enkelte
- at uddannelsesinstitutionerne sætter fokus på at skabe gode sociale rammer og indarbejder aktiviteter, der øger de unges selvtilid i undervisningen
- at de unge gennem vejledning får et solidt grundlag for at vælge uddannelse og arbejde, og at de får støtte og vejledning under hele uddannelsesforløbet.

Uddannelsesinvesteringer i de unge år giver langt større afkast for den enkelte og for samfundet end senere i livsforløbet og er den bedste forudsætning for en livslang læring. Undersøgelsen baserer sig bl.a. på interview med 49 unge, observationsstudier af 135 elever på uddannelsesinstitutioner og analyser af register- og spørgeskemadata.

En sammensat gruppe

Det er ikke alle de unge, der har boglige vanskeligheder. En mindre gruppe af især piger, har på trods af ringe opbakning hjemmefra klaret sig godt i folkeskolen, men har svært ved at komme videre uden støtte. Andre unge er mere søgende og kreative og har brug for individuelle forløb.

Yderligere oplysninger: Lektor Ulla Højmark Jensen, tlf. 88 88 98 92, e-mail: uhi@dpu.dk, og Forskningsleder Torben Pilegaard Jensen, tlf. 33 14 59 49 * 70, e-mail: tpj@akf.dk

Udgivelse: Ulla Højmark Jensen & Torben Pilegaard Jensen, *Unge uden uddannelse – Hvem er de, og hvad kan der gøres for at få dem i gang?* Socialforskningsinstitutttet 05:09

Omfang/pris: 150 sider/150 kr. inkl. moms.

Download/køb: www.sfi.dk, library@sfi.dk, tlf. 33 48 09 46 – eller hos din boghandler

INDHOLD

	FORORD	7
	RESUMÉ	9
	Unge uden uddannelse er et problem	9
	Betydningen af den sociale baggrund	10
	Betydningen af skolegangen	10
	En differentieret gruppe	11
	Løsningsmodeller	12
1	UNDERSØGELSENS PROBLEMSTILLINGER OG TILRETTELÆGGELSE	13
	Undersøgelsens problemstillinger	13
	Undersøgelsens tilrettelæggelse	15
	Rapportens opbygning	17
2	TEORETISKE PERSPEKTIVER	21
	Introduktion og problemstilling	21
	Teoretiske perspektiver på unges socialisering og uddannelsesvalg	23
	Fællestræk inden for ungdomsgruppen (ungdomsmantraer)	26
	Den kulturelle frisættelse	29
	Uddannelse og den sociale arv	34
	Afrunding	40

3	KVANTITATIVE STUDIER AF UNGE UDEN UDDANNELSE	41
	International sammenligning	41
	Forældres og børns uddannelse	43
	Hvem gennemfører ikke en ungdomsuddannelse?	45
	Hvem afbryder uden at komme i gang igen?	47
	Betydningen af adfærd og kommunikation i familien og af faktorer på elevernes skoler	49
	Forhold i familien og fritiden	52
	Eleven og skolegangen	55
4	KVALITATIVE STUDIER AF UNGE UDEN UDDANNELSE	61
	Introduktion og problemstilling	61
	Metodiske overvejelser	63
	Teoretiske perspektiver i analysen af interviewene	64
	De fire ungdomsprofiler	68
	Opsamling og perspektivering af de fire unge profiler	85
5	MULIGHEDER OG BARRIERER PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE	89
	Det metodiske afsæt	90
	Valg af cases og interviewpersoner	95
	Rammer for og praksisser på erhvervsuddannelserne	96
	Praksisser i forbindelse med praktikpladssøgningen	100
	Klasserumspraksisser	104
	Afrunding	118
6	SAMMENFATNING OG DISKUSSION AF INITIATIVER	121
	Danske unge i en international sammenligning	121
	En differentieret gruppe	125
	Løsningsmodeller for integration af unge uden ungdomsuddannelse	128

BILAGSTABELLER

135

LITTERATUR

139

I projektet er anvendt en række forskellige metodiske tilgange, bl.a. interview med unge, observationsstudier på uddannelsesinstitutioner, registeranalyser af de unge uden uddannelse og analyser på spørgeskema- og testdata.

Rapporten er skrevet af forsker ved Danmarks Pædagogiske Universitet Ulla Højmark Jensen og forskningsleder ved Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut Torben Pilegaard Jensen.

Forskningsprogrammet om social arv er finansieret af en bevilling fra Socialministeriet.

København, juni 2005

Jørgen Søndergaard

FORORD

Med denne rapport fremlægges resultaterne fra projektet "De unge uden ungdomsuddannelse", som er en del af forskningsprogrammet om social arv, der er et samarbejde mellem forskere på Socialforskningsinstituttet, Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut, Danmarks Pædagogiske Universitet og Statens Institut for Folkesundhed.

Undersøgelsen har til formål at belyse, hvorfor en gruppe af unge ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, og hvilke tiltag der kan sættes i værk for at mindske denne gruppe, som står svagt på dagens og fremtidens arbejdsmarked samt i forhold til deltagelsen i samfundslivet i det hele taget.

Det har været et ønske i forskningsprogrammet om social arv at sikre en løbende formidling fra de enkelte projekter, herunder at bidrage til vidensopsamlinger om social arv. Af samme grund er der undervejs udarbejdet en række arbejdsrapporter med resultater fra projektet og med opsamling af viden, som er opnået uden for projektet. Denne skriftlige formidling fra projektet har også givet anledning til en omfattende mundtlig formidling.

Rapporten tager udgangspunkt i de arbejdsrapporter mv., der undervejs er blevet publiceret fra projektet, men derudover er nye analyser tilføjet.

RESUMÉ

UNGE UDEN UDDANNELSE ER ET PROBLEM

Overgangen fra ung til voksen er en sårbar fase for mange unge. De skal træffe vigtige valg, og ikke alle har de bedste forudsætninger herfor. Unge, der er vokset op i familier med få ressourcer, og som ikke har klaret sig så godt i skolen hverken fagligt eller socialt, er en særlig sårbar gruppe. Mange fra gruppen ender i dag uden anden uddannelse end grundskolen. Ifølge Undervisningsministeriet gennemfører 16 pct. af en ungdomsårgang ikke en ungdomsuddannelse, og hele 25 pct. får ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse. Tallene bygger på de unges valg og fravalg af uddannelse, sådan som de tegner sig i dag. Selv om det er færre end tidligere, er det et alvorligt problem, at så mange ikke gennemfører en ungdomsuddannelse, fordi dagens og fremtidens arbejdsmarked stiller store og stigende krav til arbejdsstyrkens kvalifikationer og kompetencer. En stor del af de ca. 9.-10.000 unge, som hvert år forlader grundskolen uden at få mere uddannelse, står i en stadig sværere position på arbejdsmarkedet og kan blive morgendagens sociale klienter med arbejdsløshed, stor risiko for marginalisering og deraf følgende svage forudsætninger for at etablere en tryk ramme for deres børn.

Mange af de unge, som i dag ikke får en uddannelse efter grundskolen, kommer selv fra hjem med svage ressourcer i form af bl.a. ringe uddannelse og materielle forhold eller omsorgssvigt på grund af fx mis-

I projektet er anvendt en række forskellige metodiske tilgange, bl.a. interview med unge, observationsstudier på uddannelsesinstitutioner, registeranalyser af de unge uden uddannelse og analyser på spørgeskema- og testdata.

Rapporten er skrevet af forsker ved Danmarks Pædagogiske Universitet Ulla Højmark Jensen og forskningsleder ved Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut Torben Pilegaard Jensen.

Forskningsprogrammet om social arv er finansieret af en bevilling fra Socialministeriet.

København, juni 2005

Jørgen Søndergaard